

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG, NHÀ NƯỚC VỀ CHUYỂN ĐỔI SỐ VÀ ĐẤU TRANH, BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

CAO THỊ DUNG (*)

Tóm tắt: Chuyển đổi số trong sự phát triển mạnh mẽ của khoa học và công nghệ thời đại 4.0 với điện toán đám mây, dữ liệu lớn, internet vạn vật và trí tuệ nhân tạo đang đem đến cơ hội phát triển vượt bậc cho xã hội, tuy nhiên cũng có nhiều thách thức đối với việc quản lý, điều hành, bảo đảm an ninh quốc gia. Chuyển đổi số cũng có những tác động sâu sắc đến công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong giai đoạn cách mạng hiện nay, bởi vậy việc triển khai tốt các giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong thời kỳ chuyển đổi số là yêu cầu cấp thiết.

Từ khóa: Bảo vệ nền tảng tư tưởng; chuyển đổi số; đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng.

Abstract: Digital transformation in the strong development of science and technology in era 4.0 together with cloud computing, big data, Internet of Things and artificial intelligence is bringing great development opportunities to the society, but there are also many challenges on the management, operation and assurance of the national security. Digital transformation also has profound impacts on the struggle to protect the Party's ideological foundation in the existing revolutionary period, so it is urgent to ensure effective implementation of solutions to improve the effectiveness of the struggle to protect the Party's ideological foundation in the digital transformation period.

Keywords: Protecting the ideological foundation; digital transformation; fighting to protect the ideological foundation.

Ngày nhận bài: 18/11/2024 Ngày biên tập: 02/01/2025 Ngày duyệt đăng: 20/01/2025

1. Quan điểm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước về chuyển đổi số

Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng và Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị đã nêu rõ sự cần thiết phải thúc đẩy chuyển đổi số. Trên cơ sở đó, ngày 03/6/2020 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 749/QĐ-TTg phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng tới năm 2030 nhằm xây dựng Chính phủ số và phát triển kinh tế số thông qua việc ứng dụng khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Trong Báo cáo chính trị tại Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII, Đảng ta đã xác định định hướng

phát triển quốc gia trong giai đoạn 2021-2030, trong đó nhấn mạnh: Cần bảo đảm sự ổn định kinh tế vĩ mô, đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, thực hiện cơ cấu lại nền kinh tế, đồng thời thúc đẩy công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước... Tăng cường chuyển đổi số quốc gia và phát triển kinh tế số dựa trên nền tảng khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo; nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế.

Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021-2030 đã đề ra 05 quan điểm phát triển, trong đó có 02 quan điểm tập trung vào chuyển đổi số và phát triển kinh tế số. Cụ thể, quan điểm đầu tiên nhấn mạnh: "Phát triển nhanh và bền vững phải dựa chủ yếu vào khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và công nghệ số.

(*) TS; Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Cần phải đổi mới tư duy và hành động, chủ động nắm bắt và tận dụng hiệu quả các cơ hội từ cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, kết hợp với quá trình hội nhập quốc tế để cơ cấu lại nền kinh tế, phát triển kinh tế số và xã hội số, coi đây là yếu tố quyết định để nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh⁽¹⁾. Quan điểm thứ hai liên quan đến việc hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa: “Hệ thống pháp luật cần phải tạo điều kiện thuận lợi cho đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số và sự phát triển của các sản phẩm, dịch vụ cũng như mô hình kinh tế mới”⁽²⁾.

Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 cũng chỉ rõ các quan điểm về chuyển đổi số, cụ thể:

Một là, nhận thức đóng vai trò quyết định trong chuyển đổi số.

Chuyển đổi số trước tiên là sự thay đổi trong nhận thức, do đó các cơ quan và tổ chức có thể thực hiện chuyển đổi số bằng cách tận dụng các nguồn lực và hệ thống kỹ thuật hiện có của mình. Họ nên chủ động số hóa toàn bộ tài sản thông tin, tái cấu trúc quy trình nghiệp vụ, cơ cấu tổ chức và chuyển đổi các mối quan hệ từ môi trường truyền thống sang môi trường số, nhằm tối ưu hóa cơ hội để phát triển Chính phủ số, kinh tế số và xã hội số. Để đạt được mục tiêu này, các cơ quan và tổ chức cần xác định rõ lộ trình và thúc đẩy nhanh chóng quá trình chuyển đổi số trong từng ngành, lĩnh vực và địa phương. Thực tế đã chỉ ra rằng, những cơ quan và tổ chức đi đầu trong chuyển đổi số sẽ dễ dàng thu hút nguồn lực, trong khi những đơn vị chậm trễ sẽ đối mặt với tình trạng khan hiếm nguồn lực, hạn chế cơ hội phát triển trong bối cảnh chuyển đổi số ngày càng trở nên phổ biến.

Hai là, người dân là trung tâm của chuyển đổi số.

Chuyển đổi số là xu thế chung của xã hội, là công việc của các cơ quan, tổ chức, quốc gia. Đảng và Nhà nước chủ trương trong quá trình chuyển đổi số phải lấy người dân là trung tâm, bởi vậy khi văn hóa số được xây dựng và hình thành cần quan tâm đến việc bảo vệ các giá trị văn hóa, giá trị đạo đức căn bản của con người và chủ quyền của quốc gia trong chuyển đổi số. Chuyển đổi số hiện nay được coi là phương thức thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững của quốc gia nói riêng, của Liên hợp quốc nói

chung. Trong quá trình chuyển đổi số, thiết bị di động thông minh là phương tiện chính của người dân, thông qua việc sử dụng các thiết bị di động thông minh này, cần xác định những lĩnh vực có tác động xã hội lớn, liên quan hàng ngày tới người dân để tập trung ưu tiên tiến hành chuyển đổi số trước.

Ba là, thể chế và công nghệ là động lực của chuyển đổi số.

Chính phủ kiến tạo thể chế chính sách, nhất là thể chế chính sách thúc đẩy chuyển đổi số nhằm sẵn sàng chấp nhận và thử nghiệm những chính sách mới một cách có kiểm soát, hình thành văn hóa đổi mới; thử nghiệm nhanh, đánh giá và nhân rộng các mô hình hiệu quả, thúc đẩy sự phát triển của công nghiệp sáng tạo. Thời gian tới, Chính phủ cần tiếp tục đẩy nhanh quá trình phát triển Chính phủ điện tử, hướng tới Chính phủ số trong xu hướng chung của chuyển đổi số quốc gia. Các doanh nghiệp công nghệ số Việt Nam đóng vai trò chủ chốt trong việc phát triển hạ tầng, nền tảng, dịch vụ, tư vấn và cung cấp giải pháp chuyển đổi số; từ ứng dụng, sản phẩm, dịch vụ đến làm chủ công nghệ lõi và vươn ra thị trường toàn cầu để hướng tới mục tiêu dài hạn của đất nước về chuyển đổi số trong các lĩnh vực.

Bốn là, giải pháp đột phá để thúc đẩy chuyển đổi số nhanh hơn, giảm chi phí, tăng hiệu quả là phát triển nền tảng số.

Hợp tác quốc tế là yếu tố quan trọng để thực hiện chuyển đổi số, đặc biệt là thúc đẩy chuyển đổi số trong xã hội, tạo động lực cho các cơ quan nhà nước. Trong quá trình chuyển đổi số, các tổ chức và doanh nghiệp Việt Nam cần hợp tác với các doanh nghiệp công nghệ lớn trên thế giới để nghiên cứu, phát triển, chuyển giao và tiên phong áp dụng công nghệ mới cùng mô hình mới vào Việt Nam hướng tới đẩy nhanh, mạnh chuyển đổi số trong các lĩnh vực.

Năm là, bảo đảm an toàn, an ninh mạng là then chốt để chuyển đổi số thành công và bền vững.

An toàn và an ninh mạng là phần không thể tách rời của chuyển đổi số, đóng vai trò quyết định trong việc đảm bảo sự thành công và bền vững của quá trình này. Mọi thiết bị, sản phẩm, phần mềm, hệ thống thông tin và dự án đầu tư về công nghệ thông tin trong quá trình chuyển đổi số ở Việt Nam đều cần phải có cấu phần

bắt buộc về an toàn và an ninh mạng ngay từ khi thiết kế, đảm bảo an toàn thông tin trong quá trình chuyển đổi số.

Sáu là, sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và hành động đồng bộ của toàn dân là yếu tố bảo đảm sự thành công của chuyển đổi số.

Sự tham gia tích cực của cả hệ thống chính trị và toàn dân là yếu tố quan trọng để đảm bảo sự thành công của chuyển đổi số trên cơ sở kết hợp hài hòa giữa các chủ thể trong quá trình chuyển đổi số. Để thực hiện hiệu quả chuyển đổi số, Chương trình chuyển đổi số quốc gia phải có tính động, mở, bao trùm, tạo nền móng và làm cơ sở cho các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội khác thực hiện đồng bộ. Các bộ, ngành, địa phương, tổ chức và doanh nghiệp trên cả nước cần coi chuyển đổi số quốc gia là nhiệm vụ quan trọng, trên cơ sở Chương trình chuyển đổi số quốc gia, cần phải xây dựng đề án, chương trình, chiến lược, kế hoạch lồng ghép nội dung về chuyển đổi số trong hoạt động của mình dựa trên tình hình cụ thể và cần được chỉ đạo, giám sát và đánh giá định kỳ theo quy định⁽³⁾.

2. Nhận diện thủ đoạn của các thế lực thù địch lợi dụng các phương tiện kỹ thuật số tấn công vào nền tảng tư tưởng của Đảng

Tận dụng ưu thế của không gian mạng, các phương tiện truyền thông cũng như các đặc điểm về người sử dụng của nước ta, các thế lực thù địch xác định đây là địa hạt quan trọng để tấn công nền tảng tư tưởng của Đảng. Trong khi đó, một số nơi, lực lượng và cơ sở vật chất của chúng ta còn yếu, một số cán bộ, đảng viên còn coi nhẹ trách nhiệm trong đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái nên các thế lực thù địch đã đẩy mạnh sử dụng hàng loạt website, thư điện tử, zalo, messenger, các đài phát thanh tiếng Việt,... để phát tán những ấn phẩm, tin tức độc hại, các nội dung xuyên tạc nhằm mục đích làm suy giảm niềm tin, gây chia rẽ nội bộ và làm mất ổn định chính trị, cũng như an ninh tư tưởng ở nước ta.

Lợi dụng sự phát triển của internet, mạng xã hội, các phương tiện truyền thông đại chúng... trong thời đại Cách mạng công nghiệp 4.0, thủ đoạn của các thế lực thù địch, phần tử chống đối ngày càng tinh vi, phức tạp nhằm phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa xã hội và con đường

xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta, phủ nhận sự lãnh đạo của Đảng, của Nhà nước và những thành tựu mà Nhân dân đạt được trong thời gian qua. Đặc biệt, để thực hiện mưu đồ gây chia rẽ, mất đoàn kết nội bộ, dẫn đến “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”.

Các thế lực thù địch, phần tử chống đối thường sử dụng mạng xã hội, trang web, ứng dụng di động và các kênh truyền thông trực tuyến để lan truyền thông tin sai lệch, xuyên tạc lịch sử, bôi nhọ lãnh đạo, làm suy giảm niềm tin của Nhân dân vào Đảng và Nhà nước. Một trong những thủ đoạn phổ biến là sử dụng các tài khoản ẩn danh hoặc giả mạo để phát tán các nội dung mang tính chất kích động, chia rẽ nội bộ, gây hoang mang dư luận. Bên cạnh đó, chúng còn khai thác các lỗ hổng trong nhận thức và tâm lý của một bộ phận người dân, đặc biệt là giới trẻ, để gieo rắc tư tưởng phản động, cổ xúy lối sống lệch lạc và suy thoái về đạo đức. Thủ đoạn “tấn công mềm” này không chỉ nhằm mục tiêu làm suy yếu niềm tin chính trị mà còn phá vỡ khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Nhận diện và đấu tranh với những thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị lợi dụng sự phát triển của các phương tiện kỹ thuật số tấn công vào nền tảng tư tưởng của Đảng là yêu cầu then chốt trong kiến tạo nền móng chuyển đổi số để phát triển đất nước.

3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng trong bối cảnh chuyển đổi số

Một là, tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền với cuộc đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc, bảo vệ an ninh tư tưởng, an ninh quốc gia với các biện pháp sau: xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật liên quan đến việc bảo vệ an ninh tư tưởng, an ninh quốc gia; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, xử lý nghiêm minh các hành vi phát tán thông tin sai trái, thù địch, xuyên tạc; đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục về ý nghĩa, tầm quan trọng của việc bảo vệ an ninh tư tưởng, an ninh quốc gia. Chú trọng tổ chức các chương trình đào tạo, tập huấn cho cán bộ, đảng viên và Nhân dân về các vấn đề liên quan đến an ninh tư tưởng, cách nhận diện và phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; phát triển các kênh thông tin chính thống mạnh mẽ, đa dạng, hiện đại để kịp thời cung cấp thông tin

chính xác, đầy đủ đến người dân; đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên trách có đủ năng lực, trình độ, bản lĩnh để đấu tranh với các quan điểm sai trái, thù địch; khuyến khích và tạo điều kiện để các chuyên gia, nhà khoa học tham gia phản biện, đưa ra các luận cứ khoa học để phản bác các quan điểm sai trái.

Bên cạnh đó, cần tiếp tục phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội trong việc vận động, tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho người dân về an ninh tư tưởng, an ninh quốc gia. Tăng cường sự phối hợp giữa các tổ chức chính trị - xã hội và các cơ quan chức năng trong công tác đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Đẩy mạnh nghiên cứu khoa học, ứng dụng công nghệ thông tin trong việc phát hiện, ngăn chặn và phản bác các thông tin sai trái, thù địch, phát triển các công cụ, phần mềm hỗ trợ công tác kiểm duyệt, phát hiện và xử lý thông tin trên mạng. Thường xuyên tổ chức các phong trào, chiến dịch vận động toàn dân tham gia bảo vệ an ninh tư tưởng, an ninh quốc gia. Phát huy tinh thần đoàn kết, trách nhiệm của mỗi công dân trong việc bảo vệ Tổ quốc, chống lại các quan điểm sai trái, thù địch.

Hai là, xây dựng và nâng cao nhận thức về chủ trương, chính sách chuyển đổi số của Đảng và Nhà nước với sự nghiệp phát triển đất nước, trong đó có đấu tranh, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Theo đó, cần sử dụng các phương tiện truyền thông đại chúng như báo chí, truyền hình, phát thanh và mạng xã hội để tuyên truyền về chủ trương, chính sách chuyển đổi số; tổ chức các chương trình giáo dục, hội thảo, diễn đàn, tọa đàm về chuyển đổi số và vai trò của nó trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng; tổ chức các khóa đào tạo, tập huấn cho cán bộ, công chức, viên chức về kiến thức và kỹ năng chuyển đổi số. Đưa các nội dung về chuyển đổi số vào chương trình đào tạo của các trường học, đặc biệt là các trường đào tạo cán bộ Đảng và chính quyền; biên soạn và phát hành các tài liệu, cẩm nang hướng dẫn về chuyển đổi số, về các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, sử dụng các phương tiện truyền thông trực quan như video, infographics để giải thích một cách dễ hiểu và thu hút; triển khai các dự án thí điểm về chuyển đổi số trong một số lĩnh vực cụ thể và đánh giá

kết quả để rút kinh nghiệm, nhân rộng các mô hình thành công ra toàn quốc, tạo điều kiện cho các địa phương học hỏi và áp dụng.

Chuyển đổi số không chỉ đảm bảo an ninh quốc gia và duy trì an ninh tư tưởng mà còn kịp thời ngăn chặn các nguy cơ xâm phạm đến nền tảng tư tưởng của Đảng cũng như quyền riêng tư của mỗi người dân. Đồng thời, chuyển đổi số cũng là nhiệm vụ quan trọng trong quá trình xây dựng chính quyền số, kinh tế số và xã hội số. Để nâng cao ý thức, trách nhiệm của mỗi người dân về an ninh tư tưởng trong quá trình tham gia vào chuyển đổi số cần tuân thủ các giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc Việt Nam và giá trị đạo đức căn bản của nhân loại, nhằm nâng cao trách nhiệm, tinh thần thượng tôn pháp luật và ý thức đấu tranh với những thủ đoạn xâm phạm an ninh tư tưởng.

Ba là, cần tăng cường quản lý không gian mạng xã hội, nhanh chóng phát hiện và xác định chính xác các thông tin sai lệch, xuyên tạc để kiên quyết đấu tranh, ngăn chặn và gỡ bỏ. Phát huy tối đa lợi thế của công nghệ thông tin và mạng lưới báo chí chính thống, chủ động đưa tin kịp thời để phản biện thông tin sai lệch, xấu, độc, góp phần định hướng dư luận xã hội. Đồng thời, cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nắm bắt tư tưởng và dư luận xã hội thông qua các fanpage, nhóm, blog...; xây dựng các trang Facebook, Twitter, Zalo với nội dung đề cao tinh thần đoàn kết, “tương thân, tương ái”, người tốt, việc tốt, lan tỏa những điều tích cực, góp phần loại bỏ thông tin xấu, độc và xuyên tạc sự thật.

Việc đẩy mạnh chuyển đổi số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch giúp củng cố và tăng cường niềm tin vào chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời giữ vững sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận xã hội và niềm tin của Nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước./

Ghi chú:

(1), (2) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.214, tr. 215.

(3) Chính phủ, *Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ Phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*, tr. 4 - 5.